

рівнях ієрархії: міністерство або відомство, вищий навчальний заклад, дослідницька група або лабораторія. У традиційній системі домінують вертикальні (ієрархічні) зв'язки, у віртуальній - тимчасові горизонтальні. Показники ефективності таких колективів вищі, ніж створених традиційно.

Викладене дозволяє на основі вітчизняного та світового досвіду рекомендувати прогресивну організацію наукових досліджень у вищій школі у формі віртуальних систем.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ

**М. Гаріна, О. Дорохова,
Л. Мостіпака, Л. Оборнєв**

*Донецьк, Державний
медичний університет*

Розвинуті країни почали здійснювати реформи в галузі освіти в 60-х роках (Великобританія, США, Японія, ФРН та Франція).

Основними видами занять у вузах Великобританії є лекції, семінарські заняття, лабораторні роботи, а також тьюторіали. Збільшується увага до самостійної роботи студентів, в університетах, на неї виділяється 23 години на тиждень. Значного поширення тут набув тьюторіал - індивідуально-груповий метод навчання, що передбачає заняття у невеликих групах не рідше як раз на тиждень. У загальному обсязі навчального часу його частка сягає 35-40%. Передбачається, що практичні навички студенти повинні набувати у процесі самостійної роботи.

Система освіти США увібрала в себе кращий світовий досвід і стала еталоном, досягти який прагнуть Японія, країни Західної Європи. Слід підкреслити дві основні тенденції в організації навчання у вищій школі: індивідуалізацію його й розвиток такої форми, як самостійна робота. Особливості останньої - відсутність чітких часових меж; можливість переходу до нового матеріалу тільки після засвоєння попереднього, а для цього - організація багатораз-

зових перевірок; складання програми навчання студента з допомогою комп'ютера. Приваблює принцип, що найважливіша мета освіти полягає у тренуванні інтелекту, логічного мислення людини.

В США є служба педагогічного тестування, що керує розробкою критеріїв визначення якості освітньої підготовки. Медичні тести складаються з окремих запитань, іноді завдань.

Характерною особливістю навчального процесу в університетах Японії є чітке розмежування загальноосвітніх дисциплін. В період оволодіння спеціальними предметами більшість часу на медичних та стоматологічних факультетах віддається самостійній роботі у клініках.

З метою реформування та покращення ефективності навчання у вищій школі ми також застосовуємо активні методи і оригінальну методику, що входить до розробленої в ДонГМУ програмно-цільової системи навчання. Значне місце посідає проведення занять за типом роботи в невеликих групах. Такі заняття передбачають максимальну самостійну роботу тих, що навчаються.

Спочатку всіх слухачів ділять на групи по 3-4 чоловіка. Кожна підгрупа одержує ситуаційне завдання. Для роботи підгрупам надаються довідкові матеріали, учбові кімнати.

Перш за все в кожній підгрупі обирається лідер, в обов'язки якого входить організація індивідуальної та колективної праці, розподіл обов'язків між членами підгрупи, визначення часових етапів виконання завдання, проведення дискусії. Працюючи спочатку самостійно, кожен повинен виконати необхідні розрахунки, зробити аналіз матеріалів і обговорити їх на засіданні підгрупи. Після завершення виконання фрагменту завдання кожен обов'язково повинен обґрунтувати свої висновки. Внаслідок дискусії, що організується лідером, виробляється оптимальний варіант групового рішення за результатами аналізу ситуаційного завдання. Заключне заняття - з участю усієї групи, підсумкового характеру.

За допомогою цього методу викладаються деякі теми, такі як "Аналіз та оцінка стану здоров'я населення", "Планування системи охорони здоров'я" та інші, а також здійснюється підготовка до проведення ділових та рольових ігор різного ступеня складності. Ефективність самостійної роботи контролюється за допомогою тестових комп'ютерних програм. В результаті застосування тако-

го підходу підвищується роль практичної підготовки, пов'язаної з прищепленням навичок управління. Майбутні керівники набувають здатності діяти ефективно з врахуванням потреб ринку.

АКРЕДИТАЦІЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В. Чобіток, В. Шеховцов

*Київ, Національний технічний
університет України
"Київський політехнічний інститут"*

Розвиток ринкових відносин вимагає створення ринку робочої сили, зокрема ринку інтелектуальної праці. Неминуче виникає конкуренція між випускниками ВНЗ під час працевлаштування. Загострюється конкуренція між ВНЗ в боротьбі за залучення коштів підприємств та держбюджету для фінансування їх діяльності. Тому як громадськість, так і виробництво зацікавлені в об'єктивній оцінці підготовки випусників ВНЗ та підвищенні її якості. З цією метою згідно з законом України "Про освіту" від 23 травня 1991 року впроваджена система акредитації як система управління якістю освіти.

Акредитація - це і шлях до визнання дипломів України за кордоном. Якщо українська система акредитації буде визнана за кордоном, то автоматично будуть визнаватися й дипломи ВНЗ, які пройшли акредитацію в Україні. Тому найважливішим є завдання створення системи акредитації, сумісної з закордонними.

В Україні система акредитації ВНЗ державним вимогам включає ліцензування, атестацію і сертифікацію. Ліцензування надає вищому навчальному закладу право на ведення освітньої діяльності. Атестація підтверджує відповідність освітньої діяльності та наукових досліджень рівневі державних вимог до якості освіти відповідно до оголошеного статусу. Сертифікація - визнання державними органами акредитації того, що даний ВНЗ належить до елітної групи ВНЗ, в яких показники підготовки спеціалістів відповідають світовому рівневі.

Таким чином, в існуючій сьогодні в Україні системі акредитації акцент робиться на оцінці якості діяльності ВНЗ з боку дер-